

AMERIKA - SVETOVNI GOSPODAR ŽIVEŽA.

Anglija je dobila 200 milijonov.

kongresu traja debata že pet dni zaradi vojaške predloge. Kakor kažejo znamenja, bo sprejeta vojaška obveznost.

WILSON JE SPREJEL FRANCOŠKE KOMISARJE.

Washington, 26. apr. — Čimbolj bliža vojna konferenca, tembolj viruje mnenje, da bodo zavestni poverili Združenim državam nad živimi potrebščini.

To pomeni, da bo predsednik Wilson imenoval uradnika ali skupno uradnikov, ki bodo vodili odukejo in razdeljevanje vseh blaga v Ameriki, Angliji, Franciji, Italiji, Rusiji in v ostalih zaveznih državah.

Finance in ladje so druga glavna vprašanja, ki se bodo petresna konferenci.

Washington, 26. apr. — Francozi vojni komisariji so danes obiskali državni departament, kjer jih sprejel tajnik Lansing. Nato so v Belo hišo, kjer jih je sprejel predsednik Wilson v historični sobi.

Zvezni zakladničar McAdoo je izrazil izraženo željo, da poslaniškatizacija za 200 milijonov dolarjev, ki je prvo vojno posojilo določeno zneska petih milijard. Francija dobi še te dni meneno milijardo.

Washington, 26. aprila. — Zastopniki prstovoljskega sistema zbiranje rekrutov so danes priznali, da bodo poraženi, ko pri predlogu za splošno vojaško obveznost na glasovanje. Kakor kaže najnovejša estimacija, je 237 kongresnikov za predlogo in 113 proti. 80 poslancev se noče izreči, ki bodo glasovali. V senatu traja debata o predlogu že pet dni in ni nobenega sporazuma, šele pri glasovanju. Senator Chas. Smith bi rad vklel, da je konec hite saj pred soboto. Senator Harding, kateri upa, da bo imel seboj vse republikanske tovarne, je danes otvoril boj za dodatni predlogi, ki pooblašča predsednika, da sprejme Rooseveltovo mnenje za organiziranje armade in divizije, katera ima iti v Francijo.

Washington, D. C. — Sodelovanje Združenih držav v vojni je priložnost za posojilo \$200,000,000 Veliki Britaniji. Zakladniški tajnik McAdoo je izrazil britskemu poslaniku zakladniško menjico za \$200,000,000, naobratno je pa britski poslanik Cecil Spring Rice zakladniškemu tajniku izročil o rejenku potrdilo in denarna transakcija je bila izvršena.

Denarna transakcija je bila izvršena v uradu zakladniškega tajnika v navzočnosti lorda Cunliffe, overjevala angleške banke, uradnikov zvezne rezerve, zakladniškega departamenta in britskega poslanstva.

Velika Britanija je imela dobiti posojilo od Morgana and Co., da im zastavi vrednostne papirje zvezne pacifične železnice. Kljub temu Veliki Britaniji ne bo treba obrniti na privatno banko, da bi posojilo. Zanj je to velike važnosti. Velika Britanija bo na to prihranila skoraj \$3,000,000 na obrestih, ker je najela posojilo direktno od Združenih držav med od privatnih bank. Zdrž. državam bo plačala le 3 1/2% na leto, ko bi privatnim bankirjem morala plačati najmanj 5 1/2%.

Po izvršeni denarni transakciji so se zakladniški tajnik, sir Cecil Spring Rice in lord Cunliffe razpravljali o nadaljnjih potrebah Velike Britanije.

Sedaj potroši Velika Britanija v Združenih državah do \$8,000,000 (Dolje na 2. strani, 2. kolona)

NASTOP VLADE PROTI ODERUHOV.

Vlada izdeluje predlogo proti špekulantom s živili in za varnost farmerjev. Ostra kazni.

MANIPULACIJE ODERUHOV.

Washington, 26. apr. — Prekupei, ki barantajo s živili in kažejo svoj patriotizem v vojnem času s odiranjem producentov in konzumentov, bodo prejeli zasluženo batino, ako vlada izvrši svoj drastični načrt. Člani senatnega agrikulturnega poodseka in živilni veščaki v vladnem agrikulturnem departamentu so izdelali predlogo, ki grozi ne samo s kaznijo vsem špekulantom, temveč ima namen narediti konec draginjam.

Evidentno je, da bo prišlo do kompromisa v kongresu med zagovorniki maksimalnih cen za konzumente in tistimi, ki priporočajo minimalne cene za farmerje, da jih s tem obvarujejo pred izgubo v slučaju nadprodukcije. Agrikulturni departament je prišel do spoznanja, da niso farmerji nič na boljšem vsled povišanih cen njihovega pridelka. Farmerji dobi sploh tako malo profita, da voditelji farmerskih organizacij izjavljajo, da ne bodo to spomlad posejali normalne letine.

Glavni dobiček, pravzaprav vse, imajo prekupei, ki dobavljajo živila iz farm in ga prodajajo grose-rijam. In proti tem bo vlada napredila svojo zakonsko predlogo.

Chicago, Ill. — Zvezni preiskovalci so dognali, da so prva dva tedna v marecu imeli špekulantje zunaj Chicaga 1,184 železniških voz krompirja.

Včeraj je stal bušelj krompirja na debelo od \$2.75 do \$3.15, dasi- ravno je v hladnih shrambah 31,000 bušljev krompirja, mejtem ko ga je bilo lani intega dne le 19,000 bušljev. In lani je stal krompir le 80 do 85 centov bušelja.

Iz podatkov, ki so jih nabrali zvezni uradniki, je razvidno, da so ljudski oderuhi odgovorni za draginjo. Da pohajajo zaloge živeža, so prazni izgovori ljudskih oderuhov, katerih se poslužujejo, da ložje odirajo ljudstvo. Kakor hitro vlada prevzame kontrolo nad živežem, določi minimalne in maksimalne cene, bo še le javnost izvedela, kako so ljudski oderuhi vlekli ameriško ljudstvo za nos.

Tako je tudi s premogom. In z vsemi drugimi potrebščinami. Rudarjem so povečali mezdo za 20 odstotkov, premog so pa podražili za sto in več odstotkov.

SKUPNA SEJA DELAVCEV IN VLADE.

Washington, D. C. — V kratkem se tukaj vrši skupna seja delavskih zastopnikov in vrhovnega vojnega sveta, na kateri se bodo posvetovali o delavskem položaju, ki lahko nastane vsled vojne.

Samuel Gompers, predsednik Ameriške delavske federacije, je pisal na delavske voditelje v Franciji in Angliji in jim razložil svoje načrte.

V Angliji, Franciji in Ameriki je gotovo osem milijonov delavcev, ki so organizirani. Ti milijoni čuvajo in pomagajo drugim delavcem, ki še niso organizirani. Dolžnost je organizirati delavce, da čuvajo civilizacijo, katera zastopa v prvi vrsti pravičnost, in da spoznajo demokracijo kot politično vlado, katera jamči pravičnost. Radi tega množice organiziranih delavcev niso samo prešinjene od patriotizma, ampak tudi od človekoljubja. Mir, kateri ne bo sklenjen na teh dveh principih, ne bo stalen. Delavci teh treh dežel so pravi prijatelji in nasprotujo v vsakem oziru despotizmu in reakciji.

AMERIŠKI PARNIK V PRVEM BOJU.

Podrobnosti o potopu nemške submarinke. Boj je trajal dve minuti. Prva granata je pogodila.

V WASHINGTONU SO VESELI.

Washington, 26. apr. — V vladnih krogih je zavladalo veliko veselje, ko so prišla poročila iz Londona, da so topničarji na parniku "Mongolia" potopili nemško submarinko. Mornariški departament ni izdal uradnega poročila, neoficijsko pa komentirajo: "Aztec je poplačan". Aztec je bil oborožen ameriški parnik, ki ga je potopila sovražna podmornica.

London, 26. apr. — Ameriški topničarji so zmagali v prvem spopadu s nemško submarinko. Ena sama ameriška granata je potopila sovražni podvodni čoln. Ameriški topničarji na parniku "Mongolia" so potopili submarinko, katera je hotela napasti parnik 19. aprila nedaleč od irskega obrežja. Parnik je bil na poti v angleško luko, kamor je dospel včeraj. Kapitan Emery Rice in šestnik topniške posadke na ladji sta že poročala tujakim ameriškim uradnikom, ki so poslali poročilo v Washington.

Kapitan Rice je izjavil, da je moštvo opazilo nemško podmornico okrog pete ure popoldne, ko se je pogreznila ob boku parnika očitno z namenom, da izmanevirva bojišču pozicijo za topniški napad. Submarinka je bila blizu, pravzaprav preblizu in natanko je bilo videti periskop, ko je izginil pod vodo in pustil kolobar peneče se vode za seboj. Krmar je dobil povelje, da bje obrne parnik tako, da je rilec gledal proti točki, kjer je izginil sovražni čoln. Nato je parnik plul z vso silo proti točki in čez dve minuti se je submarinka zopet pokazala na površju kakih tisoč jardov proč. Sovražnik je nedvomno menil, da nas ima na boku, toda v trenutku, ko se je pokazal periskop, je bil naš top na sprednjem koncu parnika namerjen naravnost nanj. Častnik je ukazal ustreliti in videli smo, kako se je razlezel periskop in submarinka je izginila.

Da je bil sovražnik zadet, o tem ni dvoma. Na mestu, kjer je udarila granata, se je takoj pokazalo olje, kar je znamenje, da je submarinka uničena. Ker je moštvo slutilo, da je v bližini še katera druga podmornica, je parnik odplul z vso silo s pozorišča. Vsa stvar je trajala le dve minuti.

"Mongolia", ki ima 13,638 ton, je odplula s ameriškega pristanišča 7. aprila proti Londonu. Vozila je le blago. Od 1. februarja je bila že vdruživ v evropske vode.

Kako avstrijska vlada postopa s češkimi socialisti.

Kakor se poroča, je avstrijska vlada dala zapretili pred tremi meseci češkega državnega poslanca dr. F. Soukupa in ga obdolžila veleizdajstva. Toda, ker je manjkal dokazov, ga je morala izpustiti. Sedaj so ga pa zopet zaprli. Pred kratkim je bil pozvan v vojaško službo in sedaj se bo moral pred vojaškim sodiščem zagovarjati. Kar niso mogli doseči s civilnim sodiščem, bodo poskušali s vojaškim. Seveda, obravnava pred vojaškim sodiščem je veliko krajša, kot pred civilnim.

VREME.

Illinois, Wisconsin in Iowa v petek: Nestanovitno, dež in hladno. Severnoiztočni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah se je sukala okrog 40. Solnce izhaja ob 4:53, zahaja ob 6:45.

POVIŠANA PLAČA PREMOGARJEM.

173,000 premogarjev v okoliših trdega premoga dobi 20 odstotkov večjo plačo. V Kansasu se še pogajajo.

HAITEVAJTE VEČJO PLAČO, RUDARJI!

New York, N. Y. — Zastopniki rudarjev, ki kopljejo trd premog, in zastopniki operatorjev so podpisali pogodbo za dvajset odstotno povišanje mezde. Prizadetih je okoli 173,000 rudarjev.

Rudarji, ki kopljejo mehak premog v državah Illinois, Ohio, Pennsylvania, West Virginia in drugih krajih na vzhodu so pred kratkem dobili povišano mezdo za dvajset odstotkov. Teh rudarjev je okoli 225,000.

V Kansas Cityju se zdaj vrše pogajanja za rudarje 14. distrikta, da jim povišajo mezdo za dvajset odstotkov.

Iz zapadnih distriktov Wyoming, Montana, Washington itd. še ni slišati glasu, da rudarjem povišajo mezdo vsled izrednih razmer. Treba je, da se tudi tam zbu- de rudarji in zahtevajo povišanje mezde, do katere so upravičeni vsled izredne draginje, ker operatorji jim jo ne bodo sami ponudili.

To je že v krvi deladajalec, da sam ne pride raz s povišanjem mezde.

FRANCOŠKI PRAVILO, DA NE IŠČEJO POGODBE.

Washington, D. C. — Francoška komisija je zdaj tukaj in konference so se pričele, na katerih izve ameriška uprava, kaj lahko stori Združene države za svoje zavez- niki, zalagajoč jih v živili, ladjami in denarjem, in če je treba, da jim pomagajo tudi z armado.

Mr. Balfour je razgovor s predsednikom je dejal svojim poslušalcem, da je prepričan, da Združene države ne sklenejo sepa- ratnega miru s Nemčijo.

Med Združenimi državami in en- tento ne bo pismene pogodbe, ker zadostuje beseda Združenih držav.

Balfour je dejal:

"Povedali so mi, da nekateri dvomapolni kritiki mislijo, da je naloga francoske in britske komi- sije, da zavedejo Združene države izven njih tradicionalne politike in jih zapletejo v pogodbo, tajno ali javno, z evropskimi silami. Ne morem si predložiti politike, ki je tako nepotrebna.

Naša zaupljivost v pomoč, ki jo dobimo od tega občanstva, ne sloni na takih željah in takih, ki prihajajo iz formalnih pogodb."

Balfour je sprejel častnikarje v sobi za risanje na domu Franklin Mac Veagha, kjer so nastanjeni britski uradniki. Govoril je zelo počasi.

Balfour se je častnikarjem zahvalil v imenu britske komisije za gorak in odkritosrčen sprejem v glavnem mestu Združenih držav. Govoril je na to o občutkih, ki jih je imel, ko je stopi na ameriška tla, o trpljenju, ki ga je prinesla vojna francoskemu ljudstvu. Končno je izrekel upanje, da Združene države izigravo v tej vojni svoje ogromne gospodarske sile in iznajdljivosti moči, da pomorejo do zmage, resnice in miru.

OSEMURNI DELAVNIK.

Chicago, Ill. — Kakor se čuje, bodo uslužbeni ulični in nadulni delavci zahtevali osemurni delavnik. Za to izvoljeni odsek se je že izrekel za osemurni delavnik, in sicer brez, da bi zmanjšali plače.

Sedanja pogodba poteče 31. maja t. l. O novih zahtevah bodo uslužbeni glasovali 1. maja.

KONFUZIJA V NEMČIJI. POOSTRENA CENZURA.

Nemški parlament je sboroval samo en dan. Silna rabuka je zaključila sborovanje. Napadi na socialiste.

35,000 OSEB STRADA V CARIGRADU.

Dunaj čez London, 26. apr. — Danes je bilo uradno razglašeno, da je sklenila vlada otvoriti parlament 30. maja. Parlament se bo bavil z vprašanjem prehrane in s "gospodarskimi, socialnimi in finančnimi problemi."

(Avstrijski državni zbor ni sbo- roval ves čas, odkar traja vojna.)

Amsterdam, 26. apr. — Zaseda- nje nemškega državnega zbora, ki se je sešel 24. t. m., je živelo le en dan in parlament je bil zopet odgo- den do 2. maja. Enodnevna seja je bila končana v viharju de- bate, ko so se junckerji, socialisti, zagovorniki aneksij in protianek- sionisti spopadli s ostrimi očitki.

Berlinski listi ne prinašajo po- drobnosti te vharne seje, temveč le omenjajo, da je bila seja konča- na v hipu, ko so v splošnem hrupu utonile rezke besede radikalcev (manjšinskih socialistov), zigosa- jočih vlado zaradi taktike, katere se je poslužila v potlačenju zad- njih štrajkov širini Nemčije. Obenem so socialisti zahtevali, da mora biti takoj na dnevnem redu dis- kuzija o živežnem položaju. V tem smislu je govoril poslanec Ledebor, toda govora ni končal, kajti junckerji so zagnali tak vršič in hrup, da se ni slišala nobena beseda. Grof Westarp, vodja a- grarcev, je obdolžil protivladne, manjšinske socialiste, da so vse- kakor podkupljeni od zunanjih sovražnikov. Socialisti so skočili pokone in nastala je splošna ra- buka na kar je predsednik zbor- nice zaključil sborovanje.

Parlament se zopet snide 2. ma- ja, kar je zelo značilno. Prvi maj je mednarodni delavski praznik in kancelar Bethmann-Hollweg bi menda rad videl, kako bodo izpad- le delavske demonstracije in kako daleč seza opozicija socialistov proti vladi.

Glad v Carigradu.

Pariz, 26. apr. — Semkaj je pri- šla pečica Amerikanov iz Cari- grada, med katerimi je tudi mošt- vo ameriške stražne ladje Scorpion. Amerikanci pripovedujejo, da je položaj v Carigradu uprav ne- znosen. Najmanj 35,000 oseb stra- da na smrt. Živež je tako drag, da ga reže ne more kupiti. Slad- kor stane pet dolarjev funt v a- meriškem denarju, kava devet do- larjev in čaj šest dolarjev funt.

Popularna želja v Carigradu je, da Turčija pretrga zvezo z Nem- čijo in sklene separatni mir. Nem- ški častniki v Turčiji čutijo to in se pripravljajo za potlačenje vsa- kega upora. Bivša nemška križar- ka Goeben leži v carigradski luci pripravljena za bombardiranje mesta, kakor hitro bi izbruhnila nevarne ljudske manifestacije.

Washington ima poročilo o stavki.

Washington, 26. apr. — Držav- ni departament je danes razglasil sledeče:

"Državni departament je dobil obvestilo od potnika, kateri je do- spel iz Nemčije v neutralno dr- žavo, da je stavka 250,000 de- lavcev v Berlinu pokazala, kako- raste želja za mir. Kolikšna hrane na osebo v Nemčijo je znizana in 1900 na 1600 gramov na teden."

Petrograd, 26. apr. — Brzojav- ka iz Rige se glasi, da so Neme- ci na fronti dvignili plakat z napi- som: "Rusi, nikarte napadati! Mi- tudi ne bomo napadali!" To doka- zuje, kako se Nemei na vse načine trudijo za separatni mir.

(Dolje na 3. str., 2. kol.)

Tretji dan bitke pri Arrasu.

Hinderburg meče svoje armade pod žrelo angleških topov. Strašno klanje se nadaljuje brez večjih iz- premov.

OFENZIVA BO TRAJALA VSO SPOMLAD.

London, 26. apr. — Nemška submarinka je potopila ameriško škuno "Percy Birdsall", 1187 ton. Nemci so izstrelili deset stre- lov in sedem granat je zadelo šku- no. Moštvo se je rešilo v čolne in čez pol ure ga je pobrala angleška patrolna ladja.

Pariz, 26. apr. — Iz sansejivih virov se javlja, da je maršal Hin- denburg poslal na francosko fron- to svojo armado 400,000 moč, ka- tero je bil namenil za ofenzivo proti Italiji. Angleško-francoska ofenziva se bo nadaljevala vse spomlad.

London, 26. apr. — Angleška vlada je umaknila vse ameriške ladje in trgovske trdnice iz "črne liste."

Pariz, 26. apr. — Silni boji so se vršili vso prejšnjo noč na fronti, kjer Francozi vodijo ofenzivo. Nemei so ponovili protinapade na višinah blizu Chemin des Dames, toda dosegli niso ničesar, ka- kor javlja današnji vojni urad. Naj- hušji protinapad so izvršili istno- no od Cerny, toda francoske sile so ga zdrobile v nič z upopis- nimi izgubami za Nemece.

London, 26. apr. — Vojni urad poroča, da so Nemei ponovili pro- tinapade na britiške pozicije blizu Gavrella, angleške čete so pa od- bile naskoke.

Medtem, ko so Angleži včeraj zdrobili nemške protinapade in prodrli bližje Lensa in Cambraia, je francoska pehota zopet napadla južni konec nove Siegfriedove ni- je. Koncentrirani napadi čet ge- nerala Nivelleja so sledili silovite- mu bombardiranju nemških pozicij, ki je trajalo teden dni. Nemei so včeraj vrgli v boj nove re- zerve na fronto med rekama Scarpe in Sensee, kjer je bil angleški pritisk najsilnejši zadnje dni; nemški protinaskoki so bili naj- hušji v tem okolišču. Bojevanje je bilo tako ljuto, da so Angleži na nekaterih točkah ostavili spred- nje pozicije v srbo, da se izogne- je nepotrebnim izgubam življenja, nakar so jih zopet reokupirali, ko so Nemei padli nazaj. Na ta način so angleške čete nekoliko- krat prišle pod ogenj lastnih bate- rij, ki se je križal s sovražnim ognjem.

Nemški generali so zapodili v boj proti Angležem na arraski fronti pruske straže, ki jih imajo za svet nemške armade, torej za najboljše bojovnike. Nemške čete imajo ukaz, da morajo raje po- giniti, kakor pa da bi se umakni- le z ugroženih postojank. V vrze- li, ki so jih naredili napadi An- gležev zadnje tri tedne, je bilo vrženih najmanj pol milijona nemških vojakov. Ali vsa priza- devanja nemškega poveljstva in vse ogromne žrtve, ki jih dopri- našajo nemški horitelji, niso mo- gle ustaviti angleškega navalna na najbolj kritičnem mestu, južno od reke Scarpe, kjer so angleške čete predle gozd Havrincourt in na iztočni strani gozda okupirale raz- valine Bihema, osem milj južno- zapadno od Cambraia. Dalje so angleške čete pridobile nove pozicije med rekama Scarpe in Oise.

Kako velike važnosti za Nemece so nekatere postojanke na arraski fronti in da jih hočejo imeti na- dalje na 3. str. 1. kol.

... (strani)

Janaka fronte

Kodanj, 26. apr. — V Nemčiji je zopet zavladala ostra cenzura, kar dokazuje, da so junkerji zopet povsod v sedlu. Zadnje tri ali štiri mesece je bila vladna cenzura veliko milejša mirovnim diskusijam v časopisju, kar seveda ni bilo po volji pangermanom in anexionistom. Socialistični listi, ki navadno prihajali ob času z drugimi listi v Kodanj, so večeraj nenkrat izostali; to pomeni, da so zaplenjeni.

Koncem svojega govora je n...
sin Bennett v armaho kot častni...
ali prostak, in da upa, da poj...
znanil Clark, da vstopi njege...
v bitko ob strani mož, ki so k...
prostovoljno v vojno za varnost...
nadatjevanje republike.

[Faint handwritten text]

100

SORODNI DUŠI.

Spisal Josip Premk.

(Nadaljevanje)

"No, no, bosta videla, da govorim resnice. Kdor hodi v gostilno sem v Podmostje, ne spada v Zapolje med bogaboječe in verne ljudi, temveč na vislice! Ha, ha, ha!"

Grozno se je zagrohotal učitelj. Katinka je pogledala Lovro, a ta je — molčal.

"Danes pa ste čudno dobre volje," je dostavila naposled Katinka.

"Kakor vedno! Kaj pa bi se človek emeril, ko je vseeno, ali se smeje ali joče: kar je, to je in se ne da izpremeniti. Jaz sem slučajno v Zapolju učitelj, ne gospod, ne kmet, ne lačen, ne sit, popolnoma kakor je primerno vzgojiteljem naroda. Videte, tako imenitno službo imam, zato pa tudi tako imenitno plačo! Ha, ha! Ampak izpremeniti se ne da in se ne sme, kar drugače pride napuh, oče ničurnosti. Učitelj pa ne sme biti ničurnen, ampak skromen in neznaten, kakor je skromno in neznatno ljudstvo, s katerim ima opravka. Tako je, vidita, pa bi ne bil vesel svoje presvetle časti!"

Spet se je zasmel učitelj Ažme, a trpka poteza se je začrtala v kotu njegovih ustnic in oči je vpiral malomarno v tla.

"In namesto hvaležnosti," se je razvnel dalje — "zanjem nevaležnost. In vendar sem véasi še zadovoljen, ker tuptam najdem človeka, ki se zaveda, kaj je prav in kaj ne, samo glasno si tega ne upa povedati, ker ve, da je proti veliki večini. Verujta mi, da ta narod v duhi ni tako okužen in zaslepljen, celo za marsikaj dobrega je dovzeten, samo zapeljan je in hinavščina je njegova nesreča. Hinavski pa mora biti, ker če bi ne bil hinavski, bi bil zvit, ne iz hinavščine, ampak iz prirojenosti, kar pa ni, kakor sem dejal. In stavim, če bi se zgodil čudež, da bi prišel zopet človek, kakor je bil župnik Anton, in povedal te besede a prižnice, bi ga narod obsodil sam, ker ljudje so razumni in bi vedeli, da je proti večini. Večina pa je pomembna, in kdor je zoper njo, je tepec kakor jaz in nekaj mojih tovarišev, ki si pljujemo v lastno skledo. Zakaj tudi učitelj ni tako žalosten poklic, če hoče biti z narodom, to se pravi: z večino. In poznam jih, ki delajo prav toliko, kolikor jaz ali pa še manj, pa žive udobno, in tuje bi jim na ravni nikoli ne prišlo, da so učitelji tega naroda.

Tako je govoril učitelj holj sam znan nego Lovro ali Katinki; gledal je v tla in véasi se je komaj razumelo, kaj mrmra.

"Kje pa ostaja sedaj gospod organist?" je povprašala Katinka, ko je učitelj umolknil.

"Organist?" je povzel učitelj in pogledal Katinko z nasmehom. "Organista je srečala pamet — to se pravi: izprevidel je in spoznal svoj greh in se skesal. Fant je še mlad — ali premisliti zna, kako in kaj je bolje! Iz mesta je prinesel nekaj zdravih misli in že sem mislil ob njegovem prihodu, da ostane mož. Slabo ime je užival v Zapolju, in to je jasno znamenje, da je mislil z menoj. No, da! Saj je prihajal tudi sem v Podmostje in véasi je povedal kaj tako pametnega, da sem se čudil. Takih organistov ni mnogo v naši domovini! Na prste bi jih lahko preštel, in to je spoznal tudi on. Prav žal mi je fanta, pa kaj se hoče. Sem v Podmostje, vem, da ne pride več!"

"Zakaj?" se je začudila Katinka. "Kako lepo je véasi zaigral na gitaro."

"Sedaj bo igral pa še lepše," se je nasmešnil učitelj in si natočil vnovič — "ko ima dve službi. Prosim vaju, kdo bi se branil postranskega zaslužka — vsak mesec šestdeset kronic! In organist jih zasluži, ker je postal občinski tajnik, kar bi nikdar ne bil, če bi hodil z menoj in pokušal vino tule v Podmostju. Zbrali so se Stacunar kot najstarejši občinski svetovalec, župnik kot prvi za njim, Urbanovec, srenjski župan in še nekaj drugih modrih mož pa so ga poklicali medse in so napravili. Zvečer je prišel k meni in mi povedal, da je postal to in to... Da se bo kmalu lahko oženil in naj mu ne zamerim, ker ne bo hodil več v Podmostje. In kaj sem hotel? — Saj veste — je dejal — služba je le služba; človek ne more živeti od zraka! — Potrepa sem ga po ramu in ga pohvalil: Zelo zgodaj ste spoznali svojo zmoto, in to je prav; če bi se stvar razvlekla in ukoreninila, bi bilo težavnejše, ker staremu grešniku se ne da tako hitro odveta. Torej le srečno! Tako sem mu dejal in odšel je brez odgovora. Drugi dan se me je ognil in sedaj prihajam sami!"

"Čudno," je zmajal Lovro in pogledal Katinko.

"Ni čudno," mu je ugovarjal učitelj. "Glejte, Lovro! Vi ste med vaščani v Zapolju najbolj izobraženi, pa ne boste nikoli ne občinski tajnik, ne župan, ne svetovalec, še za srenjskega pastirja ne verjamem, da bi vas izbrali. Zakaj? Ker niste kakor vaš oče Stacunar, ker se bojdta žentje pri tej Katinki, ki je vseh nečednosti polna, in ker ste prijazni z menoj, ki sem trdno prepričan, da pride čas, četudi še ne tako hitro, ko bo stal tuje — gospodar na naših tleh in dejal: Bil je narod, ki se je pokopal sam... Še pol litra!"

"Ah, pustite to, gospod učitelj, kaj se boste jezili!" je dejala Katinka in postavila predenj vino. "Je že tako na svetu, da jih nekaj mora biti nesrečnih!"

In učitelj je pričel pripovedovati o drugih stvareh. In čas je mineval hitro, da sami niso vedeli, kdaj se je zmratilo.

Katinka je prižgala luč in jo postavila na mizo, a učitelj ji vstajal.

"Sedaj pa bo treba proti domu. Dosti sem povedal, pa se še jutri kaj pogovorimo, če nam ne poudro čez noč te krčme!"

"O, brez skrbi! Bolj trdna je nego Urbanovec," je dostavila Katinka, a učitelj je skomignil z rameni in odšel z zadovoljnim nasmehom.

"Kako je bil danes zgovoren!" je dejala Katinka, ko je odšel, in sedla zopet k peči. "Navadno ne govori toliko."

Lovro je iztegnil roke, da so popokale v sklepih, in in počasi vstal.

"Sedaj pa plačam tudi jaz, dolgo sem se zamudil."

"Saj se ti še ne mudi," ga je skušala zadržati Katinka in stopila predenj. Gledala mu je v oči, da je Lovro umaknil pogled od nje, a takrat ji je položil desnico na ramo.

"Veš, moram —"

"Zakaj?"

Lovro ni vedel, kaj bi odgovoril, ker njen topli dih ga je božal po obrazu tako prijetno, da bi jo najraje privil k sebi in je nikoli več ne izpustil. Gorko mu je bilo pri areu in tisti hip, ko je stal tako ob njem in se mu smehljala z drobnimi ustnicami, je začutil silneje, da mu je duša polna samo njenih čudovite lepote polnih oči in da ga ni na vsem božjem svetu, ki bi mu mogel iztrgati iz areu ljubezen, ki je zagorela v njem s silnim, mladim plamenom... Morda je čutila prav tako tudi Katinka, ker pogleda ni odmaknila od njega, ki mu je še vedno počivala desnica na njeni rami.

"Ali jutri kaj prideš?" ga je povprašala polglasno.

"Morda," je odgovoril Lovro in ogrinjal suknjo.

"Čaj, da ti po veži posvetim!"

Naglo je prižgala svečo in stopila v temni hodnik, a plamenček se je majal in ugasoval, da je postalo v veži skoro popolnoma temno.

"Lahko noč," ji je voščil Lovro pri vratih in ji podal roko.

Plamenček se je zamajal na desno, na levo in — ugasnil. Vrata so zadržala; tako se je začelo, kot da žvižga zunaj nekdo evileče v pikčalke...

"Jož, kakšen veter brije od gora!" je dejala Katinka in njena roka je še vedno počivala v njegovi.

Takrat se je Lovro sklonil in jo privil k sebi. Svečnik je padel na tla z rezkim žvenkom. Katinka se mu je umaknila in prosila s tihim glasom:

"Ne, Lovro!..."

"Torej ne smem?" je povprašal Lovro poltiho, držeč jo še vedno v objemu.

"Ne — mogoč ne — jutri! — Saj te imam — rada —"

"Katinka!"

In krepke je jo je stisnil k sebi, a Katinka se mu je izvila kakor jegulja in zbežala po temnem hodniku.

"Lahko noč!" mu je šepnila, ko je odprla vrata v gostilniško sobo, in glas se ji je tresel.

Lovro je stopil negotovih korakov na prosto. Vsenakrog se je bilil meg; mazel veter je bril čez plan, a nebo je bilo čisto in jasno, stotisoč zvezd je zrlo iz višav...

IV.

Lovro je prišel domov in stopil v izbo; oče je sedel za mizo in gledal v trgovske papirje, popisane z velikimi, kljukastimi številkami, kakršne je zapisaval a svojo neokretno roko.

"Dober večer," je pozdravil Lovro, a Stacunar ni odgovoril. Povzdignil je obrvi, kot da se hoče samo prepričati, je li res on, namrgodil obraz in se zopet zagledal v račune.

Lovro, ki je bil tega očimovega vedenja že davno vajen, se zanj ni zmenil dalje. Obesil je suknjo na klin ob vratih in se zleknil nato po klopi ob peči, ki je puhtela prijetno toploto. Tudi mu ni bilo tisti večer od razgovora in to najmanj z očimom, ker vse drugod so romale njegove misli...

Na mizi je brela luč in lila svoje blede svetlobo po sobi, zato se je Lovro obrnil z obrazom proti peči, zatisnil oči in zasnanjal o Katinki; a le za malo časa, ker Stacunar se je dvignil izza mize in izpregovoril z osornim, zadirajočim glasom:

"No, klada! Ali se nisi nalenuharil celo popoldne? V hlev se spravi!"

Lovro je privzdignil samo glavo.

"V hlevu je vse opravljeno. Konja imata še polne jasl in napojil sem tudi že."

A Stacunar ni bil s tem Lovrovim odgovorom nič kaj zadovoljen. Stopil je k njemu in skoro zakričal:

"Ti, povem ti, da tako ne boš delal, ako hočeš ostati pod mojo streho!"

"Kako?" je povprašal Lovro, ne da bi bil vstal, kar je Stacunarja še bolj razjezilo.

"Da bi se vlačil okrog tiste vlačuge doli v Podmostju! Kaj pa imaš oprayka doli? Fej! Pravi sin svoje matere!"

Takrat se je Lovro dvignil. Razpri je oči in pogledal očeta tako grozno, da je ta osupnil in za hip umolknil.

"O moji materi pa molčite, ako nočete, da pozabim, da ste moj — oči."

Stisnil je pesti, a se vendar premagal in sedel nazaj na klop.

Stacunar je hodil po izbi s trdimi koraki, zmigaval z ustnicami in obrvi namršil čisto na oči.

"Poštena je bila moja hiša vedno," se je jezil dalje — "a da bi me sedaj ti pripravljaj ob dobro ime — ne, raje te pošlem takoj od hiše! Saj za rabo itak nisi nobeno; vsak pastir mi bo več napravil!"

Menda Lovro ni prvi slišal teh očetovih besed; ostal je še nekaj časa miren, a ker Stacunar le ni prenehal, je odvrnil precej glasno: "Koliko sem naredil in koliko nisem, o tem se ne bom prekal z vami, ki ste že od nekdaj slepi za vsako delo mojih rok. Ako nisem delal jaz, povejte mi vsaj — kdo je bil, ki je napolnil vse kašče in obdelaval polje od zore do mraka? In koliko ste mi dali za vsa leta, odkar delam pri tej hiši? Niti belica nimam od vas! Ali ste vi kdaj prišli za plug ali koso? In vendar je bilo vse zorano in vse posejano — vi ste samo pogledali in kar je bilo za dom preveč — prodali in vteknili lepo denar v žep —"

(Dalje prihodnjik).

Vojni spomini nemškega vojaka.

Prosto prevel Jože Ambrožič.

(Nadaljevanje.)

Zasmajali smo se dovtipu. In čemu tudi ne? Tukaj smo bili iz nevarnosti, kaj je bilo nam drugo mar. Še smo živeli in ti tukaj ne. Kaj drugega — v vojni nismo videli in se naučili.

Med potjo smo nahražili nekoliko kruha, ali vendar smo bili še lačni. Od naše kuhinje ni bilo sledu. Osobje naše kuhinje, častnik in podčastnik so vedno gledali, da so branili domovino kakšnih deset kilometrov za fronto. Kaj so jim bili mar drugi? Ali pa mi. Tako dolgo, dokler jim ni bilo treba iti v topniški ogenj, so bili zadovoljni; prijateljsko je pa imelo pri njih svoje meje.

Bilo je nekaj drugih poljskih kuhinj tukaj, ki pa niso vedele kam dejati jed. Ako tudi pridejo njih stotnije, bodo tako majhne, da bodo imeli še preveč. Za marsikatero ga skuhalo, ki pa ni več potreboval jedi. Tako smo dobili jesti, kolikor smo hoteli.

Komaj smo použili jed, smo morali že nastopiti. Prišlo je še nekaj vojakov naše stotnije. Nastopili smo, ali kakor v vojni pravijo: "Stari pride." Neki častnik mu je naznanil stotnijo, koliko jih manjka, pa ni omenil. Staremu je bilo vseeno, saj ni po nobenem vprašal.

Stari je stopil pred stotnijo in rekel (znamenje dobre volje): "Dobro jutro moji! (Zvečer ob sedmi uri).

Pritajeno, presenečeno mrmranje mu je bil odgovor. Brez vsakega uvoda smo dobili povelje se podati na severno stran mesta k vozovom in se preskrbeti s strelivom in tremi ročnimi granatami. Ob pol desetih imamo zopet tu nastopiti, vsak mora imeti petsto nabojev, tri ročne granate in vžigalice, ki gore v vetru. "Odstopite."

Na potu k municijskim vozovom smo videli kako sklicujejo vse razgubljene vojake in delajo iz njih stotnije. Sumili smo, da je nekaj v delu, ali vedeli pa nismo, kaj nameravajo.

Dež je zopet začel in sedaj kar v curkih. Ko smo ob pol desetih bili zopet pri katedrali, smo videli, da je celo mesto napolnjeno z vojniki. Vsi so imeli kakor tudi mi vremensko opravo. To je, šofore, klinke za nje, kuhinjski kotli, itd. pionirji pa še pripravo za kopanje jarkov ob vrhu. Sedaj smo stali pripravljeni v dežju in čakali in še vedno nismo vedeli, kaj se zgodi naslednjega uro.

Dobili smo povelje vzeti iz pušk zapiralnik in ga vtakniti v vrečo za kruh. Sedaj je bila puška za streljanje nerabna. Začeli smo sumiti kaj pride. Nočni naskok a bajonetom in ročnimi granatami. Da mogoče v tem drug drugega ne postrelimo, smo morali vzeti zapiralnike iz pušk.

Tako smo stali do enajstih, ko pride ukaz, iti na stanovanja. Sedaj nismo vedeli, čemu so bile vse te priprave. Bitka je še trajala, to smo vedeli, ker smo slišali gromenje topov in nebo je bilo daleč na okrog rdeče.

Na potu proti stanovanjem smo slišali častnike govoriti, da podvzamejo še en poskus, da vržejo Francoze nazaj, zato je bit naš nočni napad odklonjen. Mogoče so imeli v glavnem stanu druge misli, mogoče so izprevideli, da je ves trud zastonj, zato niso hoteli napada, ampak ukazali iti v splošnem nazaj zjutraj ob šestih. Seveda nismo vedeli, da smo zadnjo noč v Vitryju.

Prenočiti smo imeli v neki leseni baraki. Bili smo vtrujeni in zaspali smo takoj. Ob štirih zjutraj smo vstali. Dobili smo kruh, napolnili smo steklenice z vodo in odkorakali. Kam, nam niso povedali, ali slutili smo. Tudi prebivalci mesta Vitry so nekaj vedeli, stali so na cestah in njih pogledi so jasno govorili. Povsod smo opazili pri delu mrzlično hitrost. Pred mestom smo se ustavili, stotnik je nas poklical krog sebe in nam rekel: "Radi neprapravnega prostora zapuste naše čete sedanje postojanke," pokazavič z roko na horizont, kjer so se videle višine, je nadaljeval "tam se vtrdimo za naprej."

"Danes dobimo še pomoč in v par dneh bode te lahko iz Pariza pošiljali razglednice domov."

Priznati moram, da je večina nas verovala v to goljufijo. Že so začele prihajati tudi druge čete, in ko smo hodili komaj par ur, smo izvedeli, da so Francozi zasedli Vitry, in z njim vse vojno blago, lazarete, zdravnike, možno kakor tudi cele sanitetne stotnije.

Okoli dveh popoldan smo dosegli višine, katere je nam stotnik pokazal, pa je moral sedaj na vse pozabiti, ker bli smo dalje — dalje. Najbolj neumnim se je pričelo jasni da so nam lagali. Ceste so se čimdalje bolj polnile s četami in vozmi, od vseh strani so hoteli doseči našo glavno cesto. In to je imelo posledice, da je bila cesta prenapolnjena in smo vedno nalezli na zadržek.

(Dalje prihodnjik).

NEKDANJA KRASOTICA IN MILJONARKA JE UMRLA V MESTNI BOLNIŠNICI.

New York, N. Y. — Brez prijateljev in prijateljic je umrla Mrs. John Springer, ločena žena milijonarja in krasotica, ki je blestela nekoč v družbi višjih 400 v Denverju.

Njeno dekliško ime je Isabela Paterson. Najprvo je poročila J. E. Folka, potovalnega agenta v St. Louisu, od katerega se je kanala ločila. Na to je poročila John W. Springerja, milijonarja in trgovca s konji. Bila je dve leti poročena, ko je bil radi nje izvršen dvojni umor.

Sylvester Lewis von Phul iz St. Louisa in Frank Harold Henwood, dva tekmeča, ki sta dvorila Springerjevi ženi, sta se srečala v Brown Palace hotelu v Denverju. Springerjeva je pisarila von Phulu. Nastal je prepir in tekoni prepira je Henwood potegnil samokres in ustrelil. Kroglja je zgrešila cilj, a zadela je smrtno George E. Copelanda. Henwood je ustrelil drugič in smrtno zadell von Phula. Henwood se zdaj dela pokoro za svoj zločin v ječi.

Skandal je postal javen in Springer je tožil za ločitev in jo dobil še v istem letu v Juliju. Njegova žena ni bila navzoča pri obravnavi in nihče ni vedel, kam je izginila, dokler ni v New Yorku nastopila kot igralka za kinematografska gledališča. Zasluzila je toliko, da se je komaj preživela. Ko je zbolela, ni imela denarja za privatno bolnišnico in prepeljali so jo v mestno bolnišnico, kjer je umrla zapuščena od vseh.

Tako mine svetovna slava!

PREDREZEN ROP.

Chicago, Ill. — Pet banditov se je pripeljalo v avtomobilu pred pisarno John M. Meernoffa. Vstopili so v pisarno s pištolami v rokah in oropali McDermotta in še osem drugih oseb za \$1.000.

Po izvršenem ropu so jo odkurili v avtomobilu.

RAD BI IZVEDEL

za svojega brata Albin Oltrog. Pred letom dni se je nahajal nekje v Monut, Harris, Colo., sedaj pa ne vem, kje je. Uljudno prošnje cenjene rojake, če kdo ve za njegov naslov, da mi ga naznači, naj se mi sam prijavi na naslov:

Paul Obregar, P. O. Box 494.

Witt. Ill.

(Adv.) April 26, 27, 28, 29.

POZOR ROJAKI!

Naznanjam rojakom, da so odprli trgovino z mesnim blagom in se pripravljam za obilen obisk — Vsakemu bom hvaležno posrejel po zmerni ceni.

ANTON ZORNIK,

HERMINIE, PA.

Vabilo na pomladno veselico,

ki jo priredi

dršt. "BRATSTVO" št. 274 S.N.P.J.

dne 30. aprila 1917

v prostorih sobrata Ambrož Zalsrja v Dunlo, Pa.

Začetek ob 6. uri zvečer. Vstopnina 75c, dms v spremstvu proste.

Igrala bo izvrstna godba. Preskrbljeno bo za dobro postrežbo in zabavo. Torej ne pozabite na ponedeljek 30. t. m.

K mnogobrojni udeležbi uljudno vabi ODBOR!

PATENTI

Zagotovljeni in zboljani. — Ako imate dobro iznajdbo, pošljite nam risbo ali vzorec za brezplačno preiskavo in razsodnjo o vrednosti za patentiranje.

131 East 23rd St., New York, N. Y. Alexander Denes

ali VICTOR BUILDING, Washington, D. C. Registrirani patentni advokati